

**Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника**

Дутчак О., Федорак В.В., Шикеринець В.В., Маланюк, Качмар О.В.

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Навчально-методичний посібник

**Івано-Франківськ
2024**

УДК 394.85 (075.8)

Д 84

Затверджено Вченою радою НН Інституту мистецтв.

Рецензенти:

Зарічняк А. П. – кандидат економічних наук, завідувач кафедри туризмознавства і краєзнавства Факультету туризму Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

Жук О. І. – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Дутчак О., Федорак В.В., Шикеринець В.В., Маланюк, Качмар О.В. Економіка підприємства: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. 2024. 40 с.

© Олена Дутчак
© Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА».....	5
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ОПРАЦЮВАННЯ ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ.....	12
ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА».....	14
ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	15
ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ.....	17
ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА».....	18
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ.....	20
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	24
ГЛОСАРІЙ.....	26

ПЕРЕДМОВА

Економіка підприємства вже давно вийшла за межі її сприйняття виключно у контексті виявлення конкретних форм прояву законів і закономірностей функціонування та розвитку національного виробництва у господарській діяльності підприємства. Не лише пошук шляхів отримання надприбутків цікавить сучасного підприємця. Першочерговим завданням постає створення новації, яка відкриє нові ринки, нові можливості, нові перспективи для підприємства. Та, разом з тим, для її поширення визначальними є розвиток компетентності персоналу, доступ до джерел інвестування, вміння створювати та примножувати активи-ви, співставляти ресурсні можливості з поставленими цілями, формувати економічно безпечне середовище для функціонування підприємства.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

ІН Інститут мистецтв

Кафедра управління соціокультурною діяльністю, шоу-бізнесу та
івентменеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка підприємства

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Спеціальність 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Затверджено на засіданні кафедри
управління соціокультурною діяльністю,
шоу-бізнесу та івентменеджменту
Протокол № 1 від “30” серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Програмні компетентності та результати навчання
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Економіка підприємства
Викладач (-і)	Дутчак Олена Іванівна, кандидат історичних наук, доцент
Контактний телефон викладача	+380994607890
E-mail викладача	olena.dutchak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний/заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ECTS, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді кафедри
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Теорії підприємств. Зовнішнє середовище підприємств. Організаційно-правові форми підприємств. Структура підприємства. Організація управління підприємством. Планування діяльності підприємства. Персонал підприємства. Оплата праці. Необоротні активи підприємства. Виробнича потужність підприємства. Оборотні активи підприємства. Витрати підприємства. Інноваційна активність підприємства. Інвестиційна діяльність підприємства. Конкурентноспроможність підприємства. Оцінювання вартості бізнесу. Адаптація підприємств до викликів економічного середовища.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета викладання навчальної дисципліни «Економіка підприємства» – формування у студентів знань щодо різних аспектів управління, планування діяльності, іноваційної, інвестиційної діяльності підприємства соціокультурної сфери в умовах викликів сучасного економічного середовища. Завданнями вивчення дисципліни «Економіка підприємства» є теоретична та практична підготовка студентів напряму підготовки «Менеджмент соціокультурної діяльності» з питань: - теорії підприємств; - зовнішнє середовище підприємств; - організаційно-правові форми підприємств; - структура підприємства; - організація управління підприємством; - планування діяльності підприємства; - персонал підприємства; - оплата праці; - необоротні активи підприємства; - виробнича потужність підприємства; - оборотні активи підприємства; - витрати підприємства; - інноваційна активність підприємства; - інвестиційна діяльність підприємства; - конкурентноспроможність підприємства; - оцінювання вартості бізнесу;	

- адаптація підприємств до викликів економічного середовища.			
4. Програмні компетентності та результати навчання			
Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичних проблем у соціокультурній сфері, у галузі освіти і науки, креативної економіки та культурних практик, що передбачає застосування теорій та методів менеджменту культури і мистецтва та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.			
Загальні компетентності:			
ЗК2. Здатність планувати та управляти часом.			
ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).			
ЗК11. Здатність працювати в міжнародному контексті.			
ЗК12. Здатність розробляти та управляти проектами.			
ЗК13. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.			
СК21. Здатність визначати стратегічні пріоритети та аналізувати особливості місцевих, регіональних, національних та глобальних стратегій соціокультурного розвитку.			
СК23. Здатність аналізувати і структурувати організаційну, управлінську проблему та знаходити конструктивні рішення.			
СК31. Здатність розробляти соціокультурні проекти та забезпечувати їх операційну реалізацію.			
РН3. Організовувати професійний час.			
РН4. Здійснювати практичну діяльність відповідно до чинного законодавства.			
РН6. Класифікувати та знаходити інноваційні рішення для створення, реалізації і забезпечення соціокультурних потреб людини.			
РН11. Виявляти, генерувати і впроваджувати креативні ідеї у професійну діяльність.			
РН14. Оцінювати наслідки прийнятих організаційно-управлінських рішень.			
РН19. Володіти інструментами фінансово-економічного забезпечення соціокультурної діяльності.			
5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни – 180 год.			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		34	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		36	
самостійна робота		110	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5	028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»»	3	Нормативний
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття сам. роб
Тема 1. Теорії підприємств		2	2 7
Тема 2. Зовнішнє середовище підприємств		2	2 6
Тема 3. Організаційно-правові форми підприємств		2	4 6

Тема 4. Структура підприємства	2	2	6
Тема 5. Організація управління підприємством	2	2	6
Тема 6. Планування діяльності підприємства	2	2	6
Тема 7. Персонал підприємства	2	2	6
Тема 8. Оплата праці	2	2	6
Тема 9. Необоротні активи підприємства	2	2	6
Тема 10. Виробнича потужність підприємства	2	2	8
Тема 11. Оборотні активи підприємства	2	2	7
Тема 12. Витрати підприємства	2	2	6
Тема 13. Інноваційна активність підприємства	2	2	6
Тема 14. Інвестиційна діяльність підприємства	2	2	7
Тема 15. Конкурентноспроможність підприємства	2	2	7
Тема 16. Оцінювання вартості бізнесу	2	2	7
Тема 17. Адаптація підприємств до викликів економічного середовища	2	2	7
ЗАГ.:	34	36	110

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання курсу	Форми контролю знань студентів: • поточний; • підсумковий семестровий (залік). Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою на основі 100-бальної системи. (п. 8.3. Види контролю «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (Наказ ректора № 417 від 03.07.2023 р.). 100-бальна шкала переводиться у відповідну національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЕКТС – А, В, С, D, E, FX, F). Загальні 100 балів включають: Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на
-----------------------------------	---

	практичних заняттях. Оцінки у національній шкалі («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи (питома вага оцінки – 50%). Контроль самостійної роботи дозволяє оцінити рівень сформованості відповідних компетентностей. Виконується на платформі D-Learn за тематикою курсу (оцінюється від 0 до 10 балів) та у формі есе (письмова робота в електронному вигляді) – (оцінюється від 0 до 5 балів). Загальна питома вага оцінки за контроль самостійної роботи – 15 %. Семестрова контрольна робота – дозволяє оцінити рівень сформованості відповідних компетентностей. Виконується на платформі D-Learn за тематикою курсу. Питома вага оцінки – 15%. Тестовий контроль проводиться двічі за семестр. Кожен з яких оцінюється у 10 балів. Загальна максимальна кількість балів, відповідно, 20. Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що здійснюється в університеті. Підсумковий семестровий контроль – сума балів поточного контролю, семестрової контрольної роботи та контролю самостійної роботи. Підсумковий семестровий контроль виносяться на останню академічну годину (практичне заняття) опанування курсу.
Вимоги до письмової роботи	Письмова робота включає певні теми завдань за тематикою курсу.
Практичні заняття	Оцінюється у п'ятибальній шкалі. Поточні оцінки, які отримуються під час практичних занять, сумуються й множаться на коефіцієнт.
Умови допуску до підсумкового контролю	Отримання інтегральних результатів до останнього заняття – 25 балів.
7. Політика навчальної дисципліни	
Письмові роботи	Робота виконана на певну тему обсягом не більше 4 сторінок
Академічна доброчесність	Атмосферу довіри, взаєморозуміння, взаємоповаги потрібно будувати щоденно. Політика ректорату спрямована на академічну доброчесність, прозорість та законність діяльності. Задля цього розроблено та впроваджено «Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», «Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», «Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» і опубліковано їх на сайті. В університеті академічна доброчесність передбачається за замовчуванням. Це означає, що всі здані роботи є результатом вашої розумової праці та творчості. Якщо ви подали роботу когось іншого, повністю або частково, без належного цитування, завдання буде оцінене в 0 балів (без права перездачі)

Відвідування занять	Усі студенти, незалежно від форми навчання, зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю. Відпрацювання пропущених занять відбувається у перший день за графіком консультацій викладача з навчальної дисципліни, за винятком поважної причини у студента (документальне підтвердження) згідно «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (п.4)».
Неформальна освіта	Зараховуються як підсумковий контроль, результати онлайн курсів на платформах Coursera, Prometheus, які відповідають програмі навчальної дисципліни. Рекомендовані: 1. Економіка на кожен день. https://prometheus.org.ua/prometheus-free/economics-for-everyday-life/ 2. Економіка для всіх. https://prometheus.org.ua/prometheus-free/ekonomika-dlya-vsih/ 3. Просто про гроші. https://prometheus.org.ua/prometheus-free/prostogroshi-financecourse/
8. Рекомендована література	
1. Бондар, Н. М. Економіка підприємства: навч. посібник. Київ : А.С.К., 2005. 400 с. 2. Верхоглядова, Н. І. Економіка підприємства : навч. посібник. Київ : Професіонал, 2008. 384 с. 3. Гетьман О. О. Економіка підприємства: навч. посібник. Київ : ЦУЛ, 2006. 488 с. 4. Економіка підприємства : підручник / за ред. С.Ф.Покропивного. Київ : КНЕУ, 2006. 528 с. 5. Покропивний С.Ф., Швиданенко Г.О., Федонін О.С. Економіка підприємства. Збірник практичних задач і ситуацій : навч. Посібник. Київ : КНЕУ, 2005. 6. Економіка підприємства : навч. Посібник / за ред. А.В.Шегди. Київ : Знання, 2005. 431 с. 7. Швиданенко Г.О. Економіка підприємства : підручник. Київ : КНЕУ, 2009. 816 с.	

Дутчак О.І., к.і.н., доцент, доцент кафедри управління соціокультурною діяльністю, шоу-бізнесу та івентменеджменту

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ОПРАЦЮВАННЯ ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ

Важливе місце у вивченні студентами дисципліни «Економіка підприємства» відіграють лекції. Лекції слугують тим підґрунтям та інструментом, що спрямовують студентів у найбільш раціональному напрямі щодо вивчення навчальної дисципліни та надають йому знання в обсязі, необхідному для подальшого поглибленого вивчення навчальної дисципліни, роз'яснюють найбільш складні поняття та положення навчальної дисципліни. Плідна робота студентів на лекціях є запорукою подальшого успішного оволодіння тим необхідним масивом знань, що сприятиме формуванню із студента фахівця з необхідним рівнем знань та навичок. На початку лекції, як правило, викладач оголошує тему лекції, план її проведення та необхідну навчальну літературу і джерела. Під час лекції студенти повинні уважно слухати викладача, аналізувати отримувану інформацію, а також конспектувати найбільш важливі та необхідні масиви інформації, що надається. У кінці лекції студент може задати викладачеві запитання щодо роз'яснення незрозумілих положень прослуханої лекції. Належне ведення конспекту під час лекції сприятиме збереженню необхідної інформації та надасть йому змогу в подальшому проаналізувати її.

Робота над конспектами лекцій

При підготовці до семінарських та практичних занять студент уважно читає складений ним конспект лекції та аналізує повторно отримувану інформацію. При опрацюванні матеріалу лекції він звіряє наявність викладеного на лекції та законспектованого ним матеріалу із планом семінарського заняття, що знаходиться у навчально-методичному комплексі та методичних матеріалах для проведення семінарських та практичних занять із обраної дисципліни. При відсутності у конспекті матеріалу з окремих питань лекції, неповне розкриття того чи іншого питання лекції або винесенні їх на самостійне опрацювання чи написання реферату,

доповіді зобов'язує студента звернутися до рекомендованих підручників, навчальних посібників, статистичних даних тощо.

Робота з навчальною, науковою літературою, джерелами

Працювати із підручниками, навчальними посібниками та джерелами (матеріалами Держкомстату України, інтернет-ресурсами офіційних сайтів органів державної влади та місцевого самоврядування, установ галузі культури та дозвілля) та науковою і спеціальною літературою необхідно так, щоб отримати з них максимум теоретичних знань та необхідних відомостей. При роботі з цими джерелами студент, в першу чергу, повинен ознайомитись із їх змістом, щоб визначити, чи необхідно опрацьовувати дане джерело і чи має воно відношення до навчального курсу, що вивчається, а лише після цього відбирає необхідний для вивчення матеріал з цього джерела (глави, розділи і т. ін.) та розпочинає його вивчення. При опрацюванні матеріалу необхідно з'ясувати суть питання, що вивчається, не уникаючи при цьому визначення суті незрозумілих чи незнайомих слів, термінів та не з'ясувавши їх змісту у словниках, довідниках, контексті речення. При вивченні матеріалу за підручником, навчальним посібником, роботі із науковою і спеціальною літературою необхідно аналізувати прочитане із прослуханою та законспектованою лекцією, робити логічні висновки, записувати незрозумілі положення з метою їх подальшого з'ясування на практичному занятті. Тому під час опрацювання студентом матеріалу за підручником, навчальним посібником, опрацюванні різних матеріалів бажано і необхідно відпрацювати зручну для себе певну систему позначень (підкреслювання, помітки на полях книги чи нормативно-правового акту, виписки, позначення маркерами різних кольорів, формулювання інших авторів та нормативно-правових джерел, посилання на інші джерела, виписки необхідних відомостей на окремих листках та ін.) та фіксації опрацьованого матеріалу. Крім того, при роботі із науковою та спеціальною літературою студент може отримати посилання на джерела не вказані в навчально-методичному комплексі, що є, безперечно, цінним для самостійного поглибленого вивчення правового матеріалу.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

1. Теорії підприємств.
2. Зовнішнє середовище підприємств.
3. Організаційно-правові форми підприємств.
4. Структура та управління підприємством.
5. Планування діяльності підприємства.
6. Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці.
7. Необоротні активи підприємства.
8. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства.
9. Оборотні активи підприємства.
10. Витрати підприємства.
11. Продукція підприємства та її конкурентоспроможність. 9
12. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.
13. Інноваційна активність підприємства.
14. Інвестиційна діяльність підприємства.
15. Конкурентоспроможність підприємства.
16. Оцінювання вартості бізнесу підприємства.
17. Розвиток підприємств крізь адаптацію до викликів економічного середовища.
18. Економічна безпека підприємства.
19. Економіка логістики.

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота – це форма організації освітнього процесу, що передбачає навчальну, дослідну та творчу роботу, яку здобувач вищої освіти виконує самостійно у вільний від занять (за розкладом) час за завданням і під керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Сучасний етап розвитку вищої освіти пов'язаний із переходом до практичної реалізації нової освітньої парадигми, яка спрямована на створення цілісної системи безперервної освіти, на розширення сфери самостійної діяльності студентів в умовах залучення до процесу пізнання інформаційних та телекомунікаційних мережевих технологій, які формують навички самоорганізації та самоосвіти. Самостійна робота як вид навчальної діяльності матиме ефективність, якщо є чітка організація зі сторони навчального закладу, викладача, якщо така робота є систематичною, а не епізодичним явищем, коли здійснюється постійний педагогічний контроль за роботою студентів.

В умовах тотальної інформатизації суспільства і постійно оновлюваної системи проблема освітніх послуг самостійності виходить на якісно новий рівень.

Щоб виконати завдання, які постають перед ЗВО, потрібно вдосконалювати навчально-виховний процес, розробляти нові методи і форми взаємодії викладача і студента, стимулювати самостійну навчальну діяльність молоді, оскільки саме життя довело, що тільки ті знання, які людина набула самостійно, завдяки власному досвіду, думці й діям, стають справді її здобутком. Тому у вищих навчальних закладах останнім часом спостерігається тенденція до збільшення годин на самостійну роботу.

Оволодіння вміннями та навичками самостійної діяльності стало найважливішою умовою здійснення безперервної освіти. Досягнення цієї мети тісно пов'язане з посиленням ролі СРС в навчальному процесі. Сучасні освітні ЗВО відводять на СРС під керівництвом викладача від 1/3 до 2/3 загального обсягу навчального часу. Це є свідченням того, що СРС – це важливий резерв підвищення ефективності підготовки фахівців. За своєю суттю самостійна робота є активною розумовою діяльністю студента, пов'язаною з виконанням навчального завдання. Наявність завдання і цільової установки на його виконання вважають характерними ознаками самостійної роботи.

Завдання самостійної роботи ЗВО:

- засвоєння матеріалу теми, яка розглядається на лекції (робота з конспектом лекції, рекомендованою навчальною літературою);
- конспектування фундаментальних робіт відповідно до програми навчальної дисципліни;
- виконання практичних завдань;
- підготовка рефератів, контрольних робіт, фіксованих виступів (доповідей) на семінарському занятті.

Усі ці елементи навчального процесу є самостійною роботою, оскільки студенти здійснюють їх певною мірою індивідуально, в позааудиторний час. Самостійна робота сприяє формуванню в студентів інтелектуальних якостей, необхідних

майбутньому фахівцю. Вона виховує в студентів стійкі навички постійного поповнення своїх знань, самоосвіти, сприяє розвитку працелюбності, організаційності й ініціативи, випробовує його сили, перевіряє волю, дисциплінованість тощо. Під час самостійної роботи студенти мають змогу краще використати свої індивідуальні здібності. Вони вивчають, конспектують літературні джерела, електронні ресурси, за потреби повторно перечитують їхні окремі розділи, абзаци, звертаються до відповідних довідників і словників. Усе це сприяє глибокому осмисленню навчального матеріалу, виробляє в студентів цілеспрямованість у здобутті знань, самостійність мислення.

ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Форма виконання – презентація, виконання здійснюється у малих групах (4-5 чол).

1. Підприємство і його організаційно-економічні системи
2. Державне регулювання діяльності підприємств
3. Основні і оборотні кошти підприємства
4. Витрати на виробництво і реалізацію продукції
5. Прибуток і рентабельність
6. Інноваційно-інвестиційна діяльність підприємства
7. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства
8. Природоохоронна діяльність підприємства
9. Маркетингові стратегії підприємства
10. Логістичні аспекти діяльності підприємства
11. Сервісне обслуговування продукції, що випускається підприємством
12. Фінансова стратегія підприємства
13. Контрольні питання
14. Роль і значення планування в економіці
15. Принципи та методи планування
16. Організація планової роботи на підприємстві
17. Стратегічне планування й керування
18. Бізнес-планування на підприємстві
19. Основні поняття в теорії і практиці організації
20. Внутрішня і зовнішня середовище, культура організації
21. Закони, принципи і методи організаційної діяльності
22. Організація підготовки виробництва та його інфраструктури
23. Організація виробничої діяльності та структури підприємства

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

1. Поняття підприємства та його характеристика
2. Економічна модель підприємства як відкритої системи
3. Підприємництво як рушійна сила розвитку підприємства
4. Еволюція теорій функціонування підприємств та їх особливості
5. Еволюція класичної теорії підприємництва
6. Сучасні концепції підприємництва
7. Вплив зовнішнього середовища на діяльність підприємств
8. Макросередовища функціонування підприємства
9. Мікросередовище функціонування підприємства
10. Економіко-правове положення юридичної особи
11. Процедура створення юридичних осіб
12. Малі та середні підприємства
13. Великі підприємства
14. Об'єднання підприємств
15. Структура підприємства
16. Сутність управління підприємством
17. Функції управління підприємством
18. Методи управління діяльністю підприємства
19. Організаційні структури управління підприємством
20. Принципи управління підприємством
21. Економічне прогнозування діяльності підприємства
22. Сутність та види планування діяльності підприємства
23. Бізнес-планування, його процес і значення
24. Особливості написання бізнес-плану підприємства
25. Класифікація, характеристика та структура персоналу підприємства
26. Розрахунок чисельності працюючих на підприємстві та їх рух
27. Продуктивність праці персоналу підприємства
28. Моделі та методи мотивації праці
29. Суть та види заробітної плати
30. Форми і системи оплати праці
31. Економічна сутність, елементний склад і класифікація активів підприємства
32. Основні засоби підприємства
33. Нематеріальні активи підприємства
34. Складові та характеристика техніко-технологічної бази
35. Форми розвитку техніко-технологічної бази підприємства
36. Методичні підходи до діагностики техніко-технологічної бази підприємства
37. Виробнича потужність підприємства та фактори впливу на ефективність її використання
38. Зарубіжний досвід здійснення діагностики техніко-технологічної бази підприємства
39. Економічна сутність, склад та класифікація оборотних активів підприємства
40. Джерела формування оборотних активів підприємства
41. Нормування оборотних активів підприємства
42. Показники ефективності використання оборотних активів підприємства

43. Управління оборотними активами
44. Сутність витрат підприємства
45. Класифікація витрат підприємства
46. Методи калькулювання продукції та склад статей калькуляції
47. Характеристика кошторису витрат
48. Фактори зниження собівартості продукції
49. Продукція: сутність та основні характеристики
50. Виробнича програма підприємства
51. Конкурентоспроможність продукції та методи її оцінки
52. Формування прибутку підприємства
53. Характеристика та оцінка ефективності діяльності підприємства
54. Основні показники діагностики фінансового стану підприємства
55. Економічна сутність та об'єктивна необхідність інноваційної діяльності підприємства
56. Напрями інноваційної діяльності підприємства та класифікація інновацій
57. Державне регулювання інноваційної діяльності підприємства

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Економіка підприємства є наукою:

- A) суспільною;
- B) природничою;
- C) економічною;
- D) технічною.

2. Виробничі відносини й економічні закони та закономірності, що виникають і діють лише в аграрних підприємствах і враховують особливості сільськогосподарського виробництва є об'єктом дослідження:

- A) політичної економії;
- B) макроекономіки;
- C) мікроекономіки;
- D) економіки підприємства.

3. Що є спільного між мікроекономікою та економікою підприємства?

- A) досліджують економіку в цілому та її великі підрозділи;
- B) досліджують процес розширеного відтворення в сільському господарстві й організаційних формах його функціонування;
- C) досліджують конкретні економічні суб'єкти – окремі підприємства і галузі, окремі домогосподарства;
- D) досліджують питання, пов'язані з впливом на ринки окремих товарів політики урядів і змін економічної кон'юнктури в інших країнах світу.

4. Предмет науки „Економіка підприємства” пов'язаний з вивченням:

- A) процесу розширеного відтворення в сільському господарстві й організаційних формах його функціонування;
- B) продуктивних сил з погляду їх впливу на виробничі відносини на рівні підприємств;
- C) причин зміни обсягу виробництва продукції та її впливу на ціни і доходи підприємств;
- D) всі відповіді правильні.

5. Інструментарієм діалектики є її загальні методи дослідження:

- A) економіко-статистичний та монографічний;
- B) розрахунково-конструктивний та балансовий;
- C) індукція та дедукція;
- D) нормативний та економіко-математичний.

6. Результатом застосування індуктивного і дедуктивного методу є:

- A) теорії;
- B) економічні принципи й узагальнення;
- C) методики та рекомендації;
- D) всі відповіді вірні.

7. Логічна схема застосування індуктивного методу дослідження виглядає як:

- A) абстрактне осмислення проблеми, гіпотеза, пошук фактів, виведення економічних теорій;
- B) збір, систематизація, аналіз, узагальнення фактів, виведення економічних теорій;
- C) розробка економічної політики, впровадження у відповідні сфери діяльності;
- D) формування економічних узагальнень, теорій концепцій, методик і шляхів вирішення економічних проблем.

8. Логічна схема застосування дедуктивного методу дослідження виглядає як:

- A) формування економічних узагальнень, теорій, концепцій, методик і шляхів вирішення економічних проблем;
- B) розробка економічної політики, впровадження у відповідні сфери діяльності;
- C) абстрактне осмислення проблеми, гіпотеза, пошук фактів для підтвердження чи спростування гіпотези, виведення економічних теорій;
- D) збір, систематизація, аналіз, узагальнення фактів, виведення економічних теорій.

9. Економічні показники – це:

- А) явища, процеси, факти і виявлені тенденції та закономірності їх розвитку;
 - В) нормативні витрати матеріальних ресурсів, праці, капіталовкладень;
 - С) інформаційний носій певних кількісних та якісних характеристик економічних явищ і процесів;
 - Д) категорії, поняття, висновки та рекомендації.
10. При вивченні масових явищ, процесів, фактів і виявленні тенденцій та закономірностей їх розвитку застосовують метод:
- А) економіко-статистичний;
 - В) монографічний;
 - С) абстрактно-логічний;
 - Д) експериментальний.
11. Для всебічного й глибокого вивчення окремих явищ, процесів та виявлення причинно-наслідкових зв'язків їх розвитку використовують метод:
- А) економіко-статистичний;
 - В) розрахунково-конструктивний;
 - С) монографічний;
 - Д) балансовий.
12. При прогнозуванні і плануванні виробництва й економічних процесів розвитку застосовують метод:
- А) розрахунково-конструктивний;
 - В) балансовий;
 - С) нормативний;
 - Д) експериментальний.
13. При оптимізації виробництва в цілому, а також окремих складових агрегованих систем застосовується метод:
- А) економіко-статистичний;
 - В) монографічний;
 - С) балансовий;
 - Д) економіко-математичний.
14. Постановку експериментів, що розглядаються як практичний крок до перевірки теоретично осмислених проблем передбачає метод:
- А) розрахунково-конструктивний;
 - В) економіко-математичний;
 - С) економіко-статистичний;
 - Д) експериментальний.
15. Міжгосподарська кооперація – це:
- А) об'єднання господарств в певну виробничу структуру під єдиним керівництвом одного із його засновників з метою підвищення ефективності виробництва;
 - В) укрупнення господарств і поглиблення їх спеціалізації;
 - С) об'єднання матеріальних, фінансових і трудових ресурсів сільськогосподарських підприємств для спільного виробництва продукції;
 - Д) удосконалення виробничих зв'язків сільськогосподарських виробників з переробною промисловістю.
16. За формою власності підприємства класифікуються на:
- А) приватні ;
 - В) державні;
 - С) комунальні;
 - Д) усі відповіді правильні.
17. Дайте визначення поняття “підприємство”:
- А) підприємство – це самостійний суб'єкт господарювання, який функціонує з метою реалізації продукції;

- В) підприємство – це організаційно відокремлена первинна ланка сфери народного господарства, яка виконує роботу або надає платні послуги;
- С) підприємство – це самостійний суб'єкт господарювання, який здійснює свою діяльність з метою одержання продукції;
- Д) підприємство – це економічно самостійна первинна ланка сфери народного господарства, місія якої полягає у виробництві продукції.
8. Підприємства, що забезпечують усі організаційні форми господарювання на селі необхідними для них матеріальними ресурсами – це:
- А) партнери;
- В) постачальники;
- С) посередники;
- Д) агросервісні підприємства.
19. Головною умовою стратегічного управління підприємством в умовах ринку є:
- А) максимізація прибутку, який одержує підприємство;
- В) підвищення конкурентоспроможності підприємства;
- С) збільшення обсягів діяльності підприємства та його частки на ринку;
- Д) створення умов для самофінансування.
20. Підприємство, яке ґрунтується на особистій власності фізичної особи і функціонує виключно за рахунок її власної праці називається:
- А) сімейне підприємство;
- В) приватне підприємство;
- С) індивідуальне підприємство;
- Д) колективне підприємство.
21. До ринкової інфраструктури входять:
- А) оптові бази, ярмарки, аукціони, фірмені магазини, комісійні магазини;
- В) товарно-сировинні, товарні, фондові і валютні біржі, банківські структури, брокерські контори, маклерські структури, кредитні спілки;
- С) ринок фінансів, ринок засобів виробництва, торгівля, ринок робочої сили;
- Д) ціна, попит, пропозиція, конкуренція.
22. Роздержавлення власності – це:
- А) передача державної власності невеликим державним виробникам;
- В) обмеження державного втручання в господарську діяльність державних підприємств;
- С) відокремлення функцій господарювання від функцій адміністративного управління державними підприємствами;
- Д) система заходів, здійснюваних під час провадження справи про банкрутство, що спрямовані на запобігання визнання боржника банкрутом та його ліквідації.
23. Які важелі використовує держава при регулюванні ринкових відносин?
- А) біржову діяльність, маркетинг;
- В) зовнішньоекономічну діяльність, вивчення попиту і пропозицій;
- С) державні програми, системи оподаткування, фінансово-кредитну і банківську, законодавство про працю, цінові обмеження, антимонопольні заходи, амортизаційну політику;
- Д) директивне управління виробничою і фінансовою діяльністю підприємств, монополізація виробництва, мінімальні умови для конкуренції.
24. Приватизація – це:
- А) привласнення засобів виробництва новими державними структурами;
- В) форма роздержавлення при якій державна власність перетворюється на інші форми із повною або частковою заміною власника;
- С) випуск акцій під вартість засобів виробництва і продаж їх всім бажаючим;
- Д) впровадження організаційно-економічних доходів, спрямованих на вдосконалення внутрішньогосподарського економічного механізму.
25. Ринкова економіка – це:
- А) економіка, яка жорстко регулюється державою;

- В) економіка, яка не регулюється державою;
 - С) економіка вільного підприємництва в межах існуючих законів;
 - Д) сукупність методів економічного впливу на виробництво.
26. Основною сферою АПК є:
- А) та в якій виробляють для сільського господарства засоби виробництва промислового походження;
 - В) яка здійснює промислову переробку сільськогосподарської продукції та сировини;
 - С) сільське господарство;
 - Д) інфраструктура сільськогосподарського виробництва.
27. Конкуренція – це:
- А) економічне змагання;
 - В) суперництво між товаровиробниками за кращі, економічно більш вигідні умови виробництва і реалізації продукції;
 - С) це боротьба за монополію на ринку;
 - Д) урізноманітнення видів діяльності підприємств у виробничій та маркетингових сферах.
28. Якими факторами визначається складність зовнішнього середовища діяльності аграрних підприємств?
- А) кількістю зовнішніх сил, що впливають на підприємство;
 - В) ступенем впливу зовнішніх сил на діяльність підприємства;
 - С) ступенем невизначеності зовнішнього середовища для підприємства;
 - Д) всі відповіді правильні.
29. Основними ланками макросередовища, що тією чи іншою мірою впливають на підприємства, є:
- А) економічне та інформаційне середовище;
 - В) природно-екологічне та науково-технічне середовище;
 - С) політико-правове та міжнародне середовище;
 - Д) усі відповіді правильні.
30. Під банкрутством розуміють:
- А) економічне середовище яке характеризується рівнем інфляції та дефляції, ступенем розвитку конкурентоспроможного середовища;
 - В) процес забезпечення організаційних форм господарювання на селі необхідними матеріальними ресурсами;
 - С) систему заходів, що спрямована на запобігання визнання боржника банкрутом та його ліквідації;
 - Д) визнану арбітражним судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність та задовольнити вимоги кредиторів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бондар, Н. М. Економіка підприємства: навч. посібник. Київ : А.С.К., 2005. 400 с.
2. Верхоглядова, Н. І. Економіка підприємства : навч. посібник. Київ : Професіонал, 2008. 384 с.
3. Гетьман О. О. Економіка підприємства: навч. посібник. Київ : ЦУЛ, 2006. 488 с.
4. Економіка підприємства : підручник / за ред. С.Ф.Покропивного. Київ : КНЕУ, 2006. 528 с.
5. Покропивний С.Ф., Швиданенко Г.О., Федонін О.С. Економіка підприємства. Збірник практичних задач і ситуацій : навч. Посібник. Київ : КНЕУ, 2005.
6. Економіка підприємства : навч. Посібник / за ред. А.В.Шегди. Київ : Знання, 2005. 431 с.
7. Швиданенко Г.О. Економіка підприємства : підручник. Київ : КНЕУ, 2009. 816 с.

ГЛОСАРІЙ

GALS-технології - концепція організацій та інтегрованої інформаційної підтримки життєвого циклу продукції, заснована на безпаперовому носії обміну даними та стандартизації представлення даних на кожному етапі життєвого циклу.

Адаптація (акомодація) - 1) пристосування системи до мінливих зовнішніх і внутрішніх умов; 2) форма розвитку організації, що забезпечує збереження основних її функцій шляхом пристосування до змінених умов внутрішнього і зовнішнього середовища.

Адаптація організації - форма розвитку організації, що забезпечує збереження основних її функцій шляхом пристосування до змінених умов внутрішнього і зовнішнього середовища.

Адаптивна структура управління - структура, що дозволяє гнучко реагувати на зміни навколишнього середовища.

Активна частина основних фондів - основні фонди, які безпосередньо впливають на предмет праці, переміщують його у виробничому процесі, здійснюють контроль над ходом виробництва (робочі машини, обладнання, транспортні засоби, інструмент і т. П.)

Альтернативні витрати - вартісна оцінка найкращого з можливих способів використання економічних ресурсів (упущені можливості).

Амортизаційний фонд - цільове накопичення грошових коштів (амортизаційних відрахувань) та їх подальше використання для відшкодування зношених основних фондів.

Амортизаційні відрахування - сума грошових коштів, планована на повне відновлення виробничих фондів, обчислена за їх балансовою вартістю та чинним нормам амортизації.

Амортизація - поступове списання первісних витрат на новостворений продукт для відтворення основних фондів у міру їх зносу.

Аналіз господарської діяльності - комплексне вивчення господарської діяльності промислового підприємства, спрямоване на отримання об'єктивних оцінок, визначення тенденції розвитку, виявлення резервів підвищення ефективності промислового виробництва.

Антикризове управління - сукупність форм і методів реалізації антикризових процедур стосовно до конкретної організації.

асивна частина основних фондів - основні фонди, які створюють умови для нормального функціонування активної частини основних фондів (будівлі, споруди і т. П.).

Аудит - незалежна перевірка стану фінансово-господарської діяльності фірми.

Баланс підприємства - бухгалтерський звіт про активи та пасиви фірми на останній день операційного періоду. Зведені показники виробничо-фінансової діяльності підприємства, що розкривають джерела формування і використання грошових коштів у поточному плановому періоді, статті доходів і витрат.

Балансова вартість - витрати на будівництво або придбання основних засобів, відображені в бухгалтерських документах юридичної особи.

Балансовий метод планування - метод планування, заснований на встановленні зв'язків між потребами в ресурсах і джерелами їх покриття.

Бізнес-одиниця - тимчасово або постійно відособлена частина організації, відповідальна за отримання прибутку в її сфері діяльності.

Бізнес-планування - новий вид внутрішньогосподарського планування, здійснення інноваційних проектів, пов'язаних зі створенням фірм та їх підрозділів, розробкою та постачанням на ринок необхідних товарів і послуг.

Бухгалтерські витрати - фактичні витрати грошових коштів у процесі виробництва і реалізації товарів (робіт, послуг).

Бюджет фірми - зведений план (кошторис) доходів і видатків всіх господарських підрозділів і функціональних служб підприємства в планованому році.

Взаємини "організація - середовище" - взаємодія організації з середовищем на всіх рівнях (від макро до мікро) в процесі її діяльності, розглядаються в рамках ситуаційної організаційної теорії.

Взаємодія - спільна участь і зв'язок систем (підсистем, елементів) організації в процесі її функціонування. Розрізняються безпосереднє й опосередковане (непряме) взаємодії.

Вживання організації (системи) - гранична (довгострокова) міра ефективності діяльності організації (системи) у зовнішньому середовищі.

Виробіток - кількість продукції, виробленої в одиницю робочого часу або що припадає на одного середньооблікового працівника.

Виробництво - одна з функцій менеджменту; система організації процесу виготовлення товару і надання послуг відповідно до споживчим попитом.

Виробнича потужність - максимально можливий річний обсяг випуску продукції, виконання робіт і надання послуг встановленої номенклатури і асортименту при найбільш повному використанні економічних ресурсів підприємства.

Виробнича програма - розгорнутий план виробництва і продажів, що характеризує обсяг, номенклатуру, якість і терміни випуску товарів, виконання робіт і надання послуг.

Виробничий процес - процес перетворення вихідної сировини і матеріалів в готовий продукт, придатний до споживання або подальшій обробці.

Виробничий цикл - інтервал календарного часу від початку до закінчення виробничого процесу виготовлення продукції, виконання робіт і надання послуг.

Виручка від реалізації - сума грошових коштів, що надійшли на рахунок підприємства за реалізовану продукцію і надані послуги.

Витрати майбутніх періодів - витрати, вироблені в звітному періоді, але підлягають погашенню в наступних періодах шляхом віднесення на витрати виробництва (обігу) або інші статті витрат протягом терміну, до якого вони відносяться.

Вихідна потужність - виробнича потужність підприємства (цеху, дільниці) на кінець планового періоду.

Відновлювальна вартість - вартість відтворення раніше створених основних фондів в сучасних умовах, визначається в процесі переоцінки основних фондів.

Відповідальність - зобов'язання виконати намічені завдання і договори, необхідна міра моральної, матеріальної адміністративної, кримінальної або іншої відповідальності за їх невиконання.

Відрядна оплата праці - форма оплати праці, при якій заробітна плата працівникам нараховується за заздалегідь встановленими розцінками за кожен одиницю виконаної роботи або виготовленої продукції.

Віртуальна або партнерська структура управління - лінійно-функціональна структура, розподілена по місцях Позаофісне розміщення працівників.

Внутрішньозаводський оборот - вартість продукції, виробленої одними і спожитої іншими цехами протягом одного і того ж періоду часу.

Внутрішня середа - підсистема загальної середовища, яка знаходиться в рамках (кордонах) організації.

Вхідна потужність - виробнича потужність підприємства (цеху, дільниці) на 1 січня поточного року або на конкретну дату.

Гнучка, адаптивна або органічна структура - організаційна структура, здатна порівняно легко міняти свою форму, пристосовуючись до нових умов зовнішнього середовища.

Гнучке автоматизоване виробництво (ГАП) - автоматизована виробнича система, в якій на основі відповідних технічних засобів і певних рішень забезпечується можливість оперативної переналагодження на випуск нової продукції в досить широких межах її номенклатури і параметрів.

Горизонт планування - відрізок часу, на який складається план.

Горизонтальна комунікація - комунікація між різними підрозділами одного рівня організації з метою координації дій щодо досягнення поставлених цілей.

Горизонтальні відносини - розподіл робіт і відповідальності на одному рівні.

Гранична корисність - збільшення загальної корисності продукту, викликане споживанням додаткової його одиниці.

Диверсифікація - розширення сфер діяльності або номенклатури продукції з метою зменшення ступеня невизначеності або ризику інвестицій.

Дивіденд - частина прибутку акціонерного товариства, яка припадає на одну акцію. Виплачується акціонерам пропорційно їхнім внескам в акціонерний капітал з урахуванням номіналу акцій.

Динамічність середовища - швидкість одного або декількох факторів середовища.

Дисконтування - процес приведення різночасних витрат до одного моменту часу, встановлення сучасного еквівалента виплачуваної в майбутньому суми за допомогою множників, що дисконтуються.

Диспетчеризація - координація і контроль над усіма виробничими процесами організації, спрямовані на досягнення поставлених цілей і відповідність обраної стратегії.

Достовірність інформації - це відсоток реальних відомостей до загального обсягу інформації. Розрізняють три рівні достовірності: абсолютний - 100%, довірчий - більше 80%, негативний - менше 80%.

Дохід чистий дисконтований (ЧДД) - величина порівняльної економічної ефективності інноваційного або інвестиційного проекту як сума ефектів за нормативний строк здійснення проекту, приведений до розрахункового року. ЧДД синонім економічного ефекту.

Еволюція - в широкому сенсі - уявлення про зміни в суспільстві і природі, їх спрямованості, порядку, закономірності; в більш вузькому сенсі - уявлення про повільних, на відміну від революційних, поступових кількісних і якісних змінах в об'єкті.

Економічна ефективність - співвідношення між витратами і результатами виробничої діяльності підприємства. Передбачає виробництво продукту певної вартості при найменших витратах ресурсів або досягнення найбільшого обсягу виробництва із застосуванням ресурсів певної вартості.

Економічний збиток - включає упущену вигоду, непродуктивні витрати і матеріальні втрати.

єрвісна вартість - балансова вартість основних фондів на момент введення об'єкта в експлуатацію.

Ефективність виробництва - співвідношення результатів господарської діяльності промислового підприємства і витрат трудових і матеріальних ресурсів. Існує система показників для оцінки ефективності виробництва: продуктивність, фондомісткість, матеріаломісткість продукції та узагальнюючий показник - рентабельність.

Ефективність діяльності організації - сукупність кількісних (економічний ефект) і якісних (соціальний ефект) показників, виражених у продуктивності управлінської праці.

Ефективність капітальних вкладень - показник, який визначається як відношення ефекту, отриманого в результаті здійснення капітальних вкладень, до їх величині. Ефектом можуть виступати приріст прибутку або національного доходу, економія від зниження собівартості.

Ефективність об'єкта (організації) - результативність створення і використання об'єкта як відношення сумарного корисного ефекту до сукупних витрат за його життєвий цикл.

Ефективність управління (в організації) - результат функціонування організації та процесу управління у вигляді взаємодії керованої і керуючої підсистем, т. Е. Інтегрований результат взаємодії компонентів управління.

Життєвий цикл організації - сукупність стадій, які проходить організація за період свого функціонування: народження, дитинство, юність, зрілість, старіння (ліквідація), відродження.

Закони організації - об'єктивні закони, що виражають впорядковані, загальні, істотні, необхідні, стійкі і повторювані зв'язку або відносини між елементами, процесами або їх сторонами в організаціях. На відміну від законів природи припускають цілеспрямовану, свідому діяльність людей.

Заробітна плата - основна частина фонду споживання працівників, що розподіляється між ними відповідно до кількості і якості витраченої праці і залежна

від кінцевих результатів роботи підприємства (організації). Форма винагороди за працю, виконує відтворювальну і стимулюючу (мотиваційну) функції.

Зворотній зв'язок - реакція на керуючі впливи, а також постановка питання про їх створення.

Змінні витрати - витрати чинників виробництва, що змінюються в залежності від обсягу випуску продукції.

Знак відповідності (для сертифікації) - захищений у встановленому порядку знак, застосовуваний або виданий відповідно до правил системи сертифікації. Вказує, що дана продукція, процес або послуга відповідають конкретному стандарту чи іншому нормативному документу.

Знос основних фондів - втрата первісної споживчої вартості основних фондів внаслідок їх зношування і старіння або втрати економічної ефективності та доцільності використання основних фондів до закінчення терміну їх повного фізичного зносу.

Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) - виробничо - господарська діяльність підприємства, що включає експорт та імпорт товарів, спільне підприємництво, а також виробничу та науково-технічну кооперацію.

Зовнішня Середина організації - сукупність двох відносно самостійних підсистем загальної середовища: макрооточення і безпосереднього оточення.

Ієрархічна структура - організаційна структура, що характеризується багаторівневим управлінням і незначним обсягом управління на кожному рівні.

Інвестиції - довгострокові вкладення капіталу з метою отримання прибутку.

Інвестиційний проект - система планованих і здійснюваних заходів по вкладенню капіталу в створювані або Модернізовані матеріальні об'єкти, технологічні процеси, види підприємницької діяльності.

Інжиніринг - сфера діяльності з опрацювання питань створення об'єктів промисловості, інфраструктури та ін. У формі надання на комерційній основі різних інженерно-консультаційних послуг. До основних видів інжинірингу відносяться послуги передпроектного, проектного, післяпроектного характеру, а також рекомендаційні послуги з експлуатації, управління, реалізації продукції, що випускається.

Інновація (нововведення) - кінцевий результат інноваційної діяльності, втілений у вигляді нового або удосконаленого продукту, впроваджене на ринку; нового або удосконаленого технологічного процесу; нового підходу до соціальних послуг.

Інтегровані системи - сукупність різних підсистем (підрозділів), які об'єднують свої зусилля для досягнення цілей організації.

Інформаційна середина управління - сукупність інформації, інформаційних технологій і технічних засобів управління, професіоналізму та культури відносин персоналу, системи документообігу, що забезпечує доведення до конкретного працівника потрібної інформації в потрібний час.

Інформаційна система (система інформаційного забезпечення) - 1) система збору, зберігання, накопичення, пошуку і передачі, що застосовуються в системі управління; 2) форми інформаційної діяльності, організаційно відокремлені від кінцевих інформаційних ресурсів.

Інформація - 1) сукупність відомостей про внутрішній і зовнішній стан керованої системи (об'єкта управління), використовуваних для оцінки ситуації та вироблення управлінського рішення; 2) в повсякденному сенсі нові, раніше невідомі одержувачу відомості; все те, що усуває невизначеність.

Інфраструктурно-комплексна підготовка виробництва (ІКПП) - єдина в умовах модернізації економіки система підготовки виробництва та його інфраструктури на машинобудівному (промисловому) підприємстві.

Кадри - сукупність працівників різних професійно-кваліфікаційних груп, зайнятих на підприємстві і вхідних у його обліковий склад.

Календарне планування - розподіл річних планових завдань по виробничих підрозділах і термінами виконання, доведення встановлених показників до конкретних виконавців робіт.

Капітальні вкладення - вкладення коштів у нове будівництво, розширення, реконструкцію і технічне переозброєння діючих підприємств, придбання машин, обладнання, інструменту та інвентарю, проектно-вишукувальні роботи та інші витрати.

Комерційна організація - організація, яка має на одержання прибутку як основної мети своєї діяльності.

Комплексна підготовка виробництва - це сукупність робіт на промисловому (машинобудівному) підприємстві, виконуваних у просторі та часі від стадії конструкторського супроводу інноваційного проекту до встановленого серійного чи виробництва нової продукції.

Комунікація - 1) використання слів, букв, символів або аналогічних засобів для отримання загальної або роздільної інформації про об'єкт чи подію; 2) обмін інформацією при підготовці та забезпеченні реалізації управлінських рішень; 3) зв'язуючий процес, необхідний для будь-якого важливого управлінського дії.

Конкурентоспроможність товару - сукупність якісних і вартісних характеристик товару, що забезпечує задоволення конкретних потреб покупця.

Кошторис витрат - зведений план усіх витрат підприємства на майбутній період виробничо-господарської діяльності в поточному році.

Критерій ефективності виробництва і управління - узагальнюючі показники, що характеризують кінцеві результати (обсяг виробництва, прибуток, рентабельність, час і ін.), і приватні показники використання окремих видів ресурсів (праці, основних фондів, інвестицій).

Лізинг - різновид оренди. Вид інвестиційної діяльності по придбанню майна і передачі його на підставі договору лізингу юридичним і рідше фізичним особам на встановлений термін, за певну плату і відповідно до умов, закріплених договором, з правом викупу майна лізингоотримувачем.

Ліквідаційна вартість - грошова сума у вигляді різниці між доходами від ліквідації активів та витратами на їх ліквідацію.

Ліквідність балансу - ступінь покриття зобов'язань підприємства його активами, термін перетворення яких в гроші відповідає терміну погашення зобов'язань.

Лінійна структура управління - структура побудови апарату управління тільки з взаємоподчиненність органів у вигляді ієрархічної драбини.

Логістика - наука про планування, контроль і управління транспортуванням, складуванням та іншими операціями, що здійснюються в процесі сировини і матеріалів виробничого підприємства.

Малі підприємства - організації та підприємства різних галузей економіки, що мають чисельність персоналу, що не перевищує межі, встановлені законодавством.

Маркетинг - здійснення підприємством заходів щодо вивчення ринку і активного впливу на споживчий попит з метою розширення збуту вироблених товарів і послуг.

Методика планування - склад застосовуваних методів, способів і прийомів обґрунтування конкретних планових показників.

Методологія планування - сукупність теоретичних положень, загальних економічних закономірностей, сучасних ринкових вимог і визнаних передовий практикою методів розробки планів.

Механізм управління - 1) сукупність структури і техніки організації; 2) сукупність законів, принципів, цілей, методів, функцій та інших категорій управління.

Міжнародна організація по стандартизації (МОС або ІСО; International Standard Organization, ISO) - неурядова організація, створена в 1946 р для сприяння стандартизації у світовому масштабі, забезпечення міжнародного товарообміну і взаємодопомоги, розширення співпраці в галузі інтелектуальної, наукової, технічної та економічної діяльності.

Місія організації - набір концептуальних положень, в узагальненій формі розкривають те, чому вирішила присвятити себе організація; своєрідна філософська, соціальна установка організації, провідний напрям її діяльності.

Моральний знос - знецінення основних фондів внаслідок створення нових, більш продуктивних і досконаліх основних засобів.

Мотивація процес спонукання людини до діяльності для досягнення цілей. Вплив мотивації на поведінку людини залежить від безлічі факторів, воно дуже індивідуально і може мінятися під впливом мотивом і зворотного зв'язку з діяльністю людини.

Муніципальне унітарне підприємство - одна з форм комерційних організацій, не наділена правом власності на майно, закріплене за ним власником.

Некомерційні організації - організації, основною метою яких не є отримання прибутку та його розподіл між учасниками.

Неплатоспроможність - неможливість погашення зобов'язань підприємства.

Неспроможність (банкрутство) - визнана арбітражним судом або оголошена боржником нездатність боржника в повному обсязі задовольнити вимоги кредиторів за грошовими зобов'язаннями та (або) виконати обов'язок по сплаті обов'язкових платежів.

Неформальна організація - незареєстрована в державному органі організація, що об'єднує людей, пов'язаних особистими інтересами, інтересами в галузі культури, побуту, спорту та ін., Що має лідера і не провідна фінансово-господарську діяльність, спрямовану на отримання прибутку.

Номенклатура продукції - перелік або склад товарів (робіт, послуг), що випускаються підприємством у плановому періоді.

Номінальна заробітна плата - заробітна плата в грошовому вираженні, нарахована і отримана працівником за його працю в певний період.

Норма - науково обгрунтована величина витрат економічних ресурсів в конкретних виробничих умовах.

Норма виробітку - кількість продукції, яку робітник повинен призвести в одиницю часу (годину, зміну, місяць).

Норма керованості - чисельність працівників, підпорядкованих певному керівникові.

Норма обслуговування - зона роботи або кількість одиниць обладнання (кількість робочих місць), що мають обслуговуватися одним або декількома робітниками.

Норма чисельності - встановлена чисельність працівників певного складу, необхідна для виконання конкретних функцій або обсягів робіт.

Нормоване завдання - встановлений обсяг роботи, який працівник або група працівників зобов'язані виконати за робочу зміну, робочий місяць чи іншу одиницю часу на почасово оплачуваних роботах.

Нормування праці - визначення необхідних витрат часу на виробництво одиниці продукції або обсягу робіт (послуг) відповідно до організаційно-технічними умовами виробництва та раціональною організацією праці.

Об'єкт оподаткування - майно, прибуток, дохід, вартість реалізованих товарів, виконаних робіт і наданих послуг, з яких справляються податки і збори.

Об'єкт управління - 1) приймач і виконавець всього або частини управлінського впливу, представленого у вигляді набору функцій чи завдань; 2) керована частина (елемент) організованої системи, що сприймає керуючий вплив з боку іншого елемента - частини системи управління.

Облікова чисельність працівників - чисельність працівників облікового складу на певну дату з обліком прийнятих і вибулих за цей день працівників.

Оборотні виробничі фонди - частина оборотних коштів, функціонуюча у сфері виробництва та включає виробничі запаси (сировина, матеріали, паливо, тара, запасні частини), незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів.

Оборотні кошти - сукупність грошових коштів, авансованих для створення оборотних виробничих фондів і фондів обігу з метою забезпечення безперервності процесу виробництва і реалізації продукції.

Оперативно-виробниче планування - система заходів, спрямованих на конкретизацію техніко-економічного плану в часі і просторі.

Операційна система - загальна система виробничих функцій організації, що складається з трьох підсистем: переробної, забезпечення, планово-контрольної.

Оптимізація планів - вибір найкращого варіанта з безлічі показників, які передбачаються в реальних виробничих умовах.

Оптимізація структури - приведення структури організації, її взаємодії з ринком і внутрішніх взаємодій у стан, що сприяє максимально ефективному досягненню цілей організації в рамках прийнятих стратегій.

Організаторська діяльність - створення або удосконалення механізму управління відповідно до цілями і завданнями організаційних систем.

Організаційна середовище - сукупність внутрішнього і зовнішнього середовища організації.

Організаційна структура - структура об'єкта управління (системи, організації), що відображає взаємодію між його елементами.

Організаційне проектування - функція організації, що полягає в розробці таких організаційних елементів і відносин в створюваній (модельованій) системі, при реалізації яких виникло організаційне ціле володіло б властивостями високої надійності, стійкості та економічності.

Організаційний процес - процес, що відображає кількісні і якісні зміни об'єкта управління на всіх етапах і стадіях його діяльності.

Організаційно-економічна система (ОЕС) машинобудівного підприємства в умовах модернізації економіки відіграє роль "інтегратора-інноватора", найважливіший фактор інноваційного розвитку підприємства. ОЕС машинобудівного підприємства об'єднує його організацію та економіку, всі відповідні виробничі відносини в єдину виробничо-господарську систему.

Організаційно-технічний рівень виробництва (або рівень технічного та організаційного розвитку виробництва - ТіОРП) - це компонент цільової підсистеми системи менеджменту, що характеризується результатами науково-технічного прогресу та інноваційної політики на рівні організації, ступенем відповідності рівня технології та організації процесів вимогам входу системи.

Організаційно-технологічна підготовка виробництва - комплекс робіт, що включає аналіз технологічності конструкції виробів, розробку та типізацію технологічних процесів, створення технологічного оснащення, нормування потреби в ресурсах, організацію забезпечення виробництва, оперативне управління підготовкою виробництва.

Організаційно-управлінське рішення (ОУР) - вибір, який здійснює менеджер для виконання зобов'язань, пов'язаних з положенням організації, для того щоб досягти стоять перед організацією цілей.

Організація (від лат. Organize - спільно, стрункий вигляд, влаштувати) як процес - сукупність дій, що ведуть до утворення і вдосконалення взаємозв'язків між частинами цілого; як явище (об'єкт) - це об'єднання елементів реалізації програми або мети по виробництву товарів, послуг, інформації, знань і діючих на підставі певних правил і процедур; як вплив - налагодження дії якого-небудь об'єкта (упорядкування).

Організація виробництва - 1) єдність двох елементів - структури та змісту системи, її форми як юридичної особи; 2) процеси функціонування системи відповідно до її місії з переробки входу системи в її вихід з метою випуску конкурентоспроможного товару.

Організація виробничого процесу - 1) у просторі - спосіб поєднання основних, допоміжних і обслуговуючих процесів на території організації з переробки її "входу" в "вихід"; 2) у часі - спосіб поєднання в часі основних, допоміжних і обслуговуючих процесів з переробки "входу" організації в її "вихід".

Організація праці на підприємстві - сукупність заходів, що забезпечують необхідну пропорційність у розстановці працюючих і найбільш ефективно використання робочої сили при даному рівні механізації робіт і технологічного процесу з метою підвищення продуктивності праці, створення умов для всебічного використання можливостей працівника.

Організація функціональна - найбільш проста система управління компанією; заснована на функціональному розподілі відділів і служб.

Основні фонди - засоби праці, які неодноразово беруть участь у виробничому процесі, зберігаючи при цьому свою натуральну форму, і їх вартість переноситься на вироблену продукцію частинами в міру зношування. До них відносяться засоби праці з терміном служби більше одного року.

Партія - кількість однойменних виробів, які по черзі обробляються на кожній операції виробничого циклу.

Пеня - грошова сума, яку платник податків повинен виплатити в разі сплати належних сум в більш пізні терміни в порівнянні з встановленими.

Персонал підприємства - склад працівників певних категорій і професій, зайнятих виробничою діяльністю (робоча сила).

Петля якості (спіраль якості) - концептуальна модель взаємозалежних видів діяльності, що впливають на якість на різних стадіях - від визначення потреб у продукті до оцінки ступеня їх задоволення.

Питома собівартість - середня величина витрат підприємства на виробництво одиниці продукції (послуг).

Підприємство - відособлена спеціалізована одиниця, підставою якої є професійно організований трудовий колектив, здатний за допомогою засобів виробництва виробляти продукцію (виконувати роботи, надавати послуги) відповідного призначення, профілю і асортименту.

План - програма соціально-економічного розвитку організації і всіх її підрозділів на певний період.

Планування - розробка системи кількісних і якісних показників діяльності підприємства, які характеризують темпи, пропорції розвитку даного підприємства як у поточному періоді, так і на перспективу.

Планування стратегічне - процес моделювання ефективної діяльності підприємства на конкретний період функціонування з встановленням його цілей та їх змін в умовах невизначеності ринкового середовища, а також визначення способу реалізації цих цілей і завдань і відповідно до його можливостей.

Платоспроможність - наявність у підприємства платіжних коштів, достатніх для погашення кредиторської заборгованості.

Погодинна оплата праці - форма оплати праці, при якій заробітна плата працівникам нараховується за встановленою тарифної ставки або окладу за фактично відпрацьований час, але не календарне, а нормативне, яке передбачається тарифною системою.

Податкова база - вартісна, фізична або інша характеристика об'єкта оподаткування.

Податкова декларація - письмова заява платника податків про отримані доходи і проведені витрати, джерела доходів, податкові пільги і обчисленої суми податків.

Податкова ставка - величина податкових нарахувань на одиницю виміру податкової бази.

Податковий період - календарний рік чи інший час, по закінченні якого визначається сума податку, що підлягає сплаті.

Податкові пільги - переваги, надані окремим категоріям платників податків відповідно до законодавства про податки і збори.

Податкові санкції - грошові стягнення (штрафи), що встановлюються в розмірах, передбачених законодавством.

Податок - обов'язковий безоплатний платіж, що стягується державою з організацій і фізичних осіб у формі відчуження належних їм грошових коштів.

Позамовний метод калькуляції - планування витрат виробництва продукції за окремими замовленнями, робіт, підрядів і послугам.

Попит - кількість товарів, яку споживачі готові і в змозі придбати за ринковими цінами протягом певного періоду часу.

Посадові оклади - щомісячна заробітна плата керівників, фахівців, державних службовців, що встановлюється залежно від особливостей галузі, займаної посади, кваліфікації, результативності праці і ділових якостей працівників.

Постійні витрати - витрати факторів виробництва, які не змінюються із зростанням обсягу продукції.

Потенціал підприємства - сукупність показників або факторів, що характеризують сильні сторони підприємства, його можливості, ресурси, виробничі резерви і т. П.

Потокова лінія - сукупність робочих місць, розташованих по ходу технологічного процесу і призначених для виконання певних технологічних операцій.

Потокове виробництво - економічно доцільна форма організації процесу виготовлення виробів і входять до них елементів, що втілює в собі принципи спеціалізації, прямо точності, паралельності, безперервності, пропорційності і ритмічності.

Поточне управління - забезпечення безперервності і взаємопов'язаності роботи всіх ланок підприємства по виконанню поточного завдання.

Прибуток - кінцевий дохід підприємства від реалізації його продукції (робіт, послуг) і від інших видів виробничої і комерційної діяльності. Різниця між виручкою від реалізації продукції (без податку на додану вартість і акцизів) і витратами на виробництво і реалізацію продукції.

Принцип безперервності - принцип раціональної організації процесів, обумовлений відношенням робочого часу до загальної тривалості процесу.

Принцип паралельності - принцип раціональної організації процесів, що характеризує ступінь сполучення операцій у часі. Види поєднання операцій: послідовне, паралельне і паралельно-послідовне.

Принцип пропорційності - принцип, виконання якого забезпечує рівну пропускну спроможність різних робочих місць одного процесу, пропорційне

забезпечення робочих місць інформацією, матеріальними ресурсами, кадрами і т. Д.

Принцип прямо точності - принцип раціональної організації процесів, що характеризує оптимальність шляху проходження предмета праці, інформації і т. П.

Принцип ритмічності - принцип раціональної організації процесів, що характеризує рівномірність їх виконання в часі.

Програма якості - документ, що регламентує конкретні заходи в галузі забезпечення якості продукції, розподіл ресурсів і послідовність дій, що відносяться до конкретної продукції.

Продуктивність праці - показник ефективності праці, який визначається як відношення результатів праці (виробництва) до витрат живої праці. Обсяг продукції (робіт, послуг), виробленої в одиницю робочого часу, або кількість робочого часу, витраченого на виготовлення одиниці продукції.

Проект - задум якогось заходу (події), опис задуму і план його реалізації.

Проектна потужність - виробничі потужності підприємства (цеху, дільниці), які введені в дію, але не освоєні.

Проектно-конструкторська підготовка виробництва - сукупність взаємопов'язаних процесів по створенню нових або вдосконаленню випускаються конструкцій виробів згідно з вимогами замовника (споживача).

Промисловий комплекс - сукупність певних груп галузей, для яких характерні випуск схожої (спорідненої) продукції або виконання робіт (послуг). Наприклад, в паливно-енергетичний комплекс (ПЕК) входять вугільна, сланцева, нафтова, газова галузі, а також електроенергетика; основне завдання ПЕК - забезпечення народного господарства, а також побуту паливом і енергією.

Пропозиція - обсяг продукції, яку виробник готовий і здатний зробити і запропонувати до продажу за ринковими цінами протягом певного періоду часу.

Професія - особливий рід трудової діяльності, що вимагає певних теоретичних знань і практичних навичок.

Процес управління - частина управлінської діяльності, що включає формування системи комунікацій, розробку і реалізацію управлінських рішень, створення системи інформаційного забезпечення управління.

Процесний підхід до менеджменту - підхід, який розглядає функції управління як взаємопов'язані, процес управління як загальну суму всіх функцій, серію безперервних взаємопов'язаних дій.

Прямі зв'язки - переважно управляючі дії, що виражаються в цілеспрямованому, організуючому і регулюючому впливі одних людей або державних і суспільних інститутів на свідомість, поведінку і діяльність інших.

Реальна заробітна плата - кількість товарів і послуг, які можна придбати за номінальну заробітну плату. Відображає купівельну спроможність номінальної заробітної плати.

Реальні інвестиції - вкладення коштів в основний капітал і приріст матеріально-виробничих запасів.

Реінжиніринг - фундаментальне переосмислення і радикальне перепроєктування бізнес-процесів для досягнення істотних поліпшень таких показників, як витрати, якість, рівень, обслуговування, оперативність.

Реклама - вплив на споживача шляхом поширення інформації про споживчі властивості товарів з метою створення попиту на них.

Рентабельність виробництва - відношення сукупного прибутку до середньорічної вартості основних фондів і оборотних коштів підприємства.

Ринкова ціна - вартість товару (роботи, послуг), що склалася під впливом співвідношення попиту і пропозиції на ринку.

Сертифікат відповідності - документ, що підтверджує відповідність сертифікованої продукції, процесу чи послуги конкретному стандарту чи іншому нормативному документу.

Сертифікація продукції - діяльність з підтвердження відповідності продукції певним стандартам і технічним умовам та видача документів, що підтверджують цю відповідність.

Система - 1) ціле, створене з частин та елементів для цілеспрямованої діяльності і що володіє новими властивостями, відсутніми у елементів і частин його утворюють; 2) об'єктивна частина світобудови, що включає схожі і сумісні елементи, що утворюють особливу ціле, яке взаємодіє із зовнішнім середовищем.

Система якості - в міжнародній системі стандартів якості сукупність організаційної структури, розподілу відповідальності, процесів, процедур і ресурсів, що забезпечує здійснення загального керівництва якістю. У вітчизняній практиці застосовується термін "система управління якістю".

Собівартість продукції - виражені в грошовій формі індивідуальні витрати підприємства на виробництво і реалізацію продукції.

Спеціальність - вид діяльності в межах професії, що має специфічні особливості і жадає від працівників додаткових спеціальних знань і навичок.

Споживання - процес використання результатів виробництва для задоволення певних потреб.

Споживчий кошик - набір товарів, відповідних планованому стандартного рівня споживання.

Ставка рефінансування - облікова ставка Центрального банку РФ за використання кредитних ресурсів.

Стандарт - нормативно-технічний документ, що містить комплекс норм, правил, вимог до об'єкта стандартизації (продукції, зразкам, еталонам і т. П.).

Статутний капітал - основне джерело формування власних коштів організації, спочатку вкладених його власниками.

Стійкість організації - здатність організації зберігати себе і виконувати функції в станах, близьких до рівноваги, якщо з цього стану вона буде виведена впливом факторів зовнішнього і внутрішнього середовища.

Стратегічне управління - цілеспрямовані дії щодо забезпечення стабільного економічного зростання підприємства.

Структура організації - сукупність внутрішніх стійких зв'язків елементів, що забезпечують її цілісність і тотожність самій собі.

Такт потокової лінії - інтервал часу між послідовним випуском двох деталей або виробів.

Тарифна сітка - співвідношення в оплаті праці працівників залежно від їх кваліфікації. Характеризується числом тарифних розрядів і коефіцієнтів.

Технологія виробництва - методи, технічні засоби та система взаємопов'язаних способів виготовлення продукції або виконання встановленого виду робіт.

Тип виробництва - комплексна характеристика організаційно-технічного рівня виробництва, що представляє собою сукупність номенклатури продукції, обсягу виробництва, повторюваності продукції, випуску однотипної продукції, характеру завантаження робочих місць, типу використовуваного обладнання, кваліфікації робітників, собівартості продукції.

Товар - будь-який об'єкт купівлі-продажу.

Товарне виробництво - виготовлення товарів і надання послуг не для власного споживання, а для продажу.

Товародвижение - діяльність з планування та контролю за переміщенням товарів від виробника до споживача з метою отримання прибутку і задоволення запитів споживачів.

Точка безбитковості - обсяг випуску продукції, при якому досягається рівновага сукупних доходів (виручки) і витрат (витрат).

Традиційна організаційна теорія - досліджує і специфікує функції підрозділів організації в умовах відносно стабільності цілей, технологій управління та зовнішнього середовища.

Тривалість виробничого циклу - період від початку першої виробничої операції до закінчення останньої.

Трудомісткість продукції - відношення витрат робочого часу на виробництво випускається одиниці продукції (робіт, послуг) до обсягу продукції.

Управління виробництвом - вибір основних параметрів роботи техніки і застосування технологій, визначення обсягу випуску продукції або надання послуг, розстановка людей, організація подачі матеріалів і комплектуючих виробів, інструментів, технічної документації, обслуговування та ремонт машин і механізмів, контроль якості і т. Д.

Управлінська інформація - сукупність відомостей про стан і процеси, що протікають всередині і поза організації.

Управлінські відносини - 1) взаємозв'язку і взаємозалежності елементів даної системи управління; 2) складна соціальна система зв'язків між людьми, яка має місце в процесі реалізації функцій управління.

Управлінські технології - прояв соціальних технологій, що відбиває безпосередньо управлінські процеси, що складаються в системному з'єднанні наукового знання, управлінських потреб та інтересів суспільства, цілей і функцій державного управління, можливостей елементів управлінської діяльності.

Фізичний знос - втрата основними засобами первісної споживчої вартості, через що вони поступово приходять в непридатність, зношуються, застарівають і потребують заміни новими основними засобами.

Фінансове планування - визначення потреби в коштах на здійснення запланованої діяльності, основних джерел їх надходження та фінансових потоків на підприємстві.

Фінансові (портфельні) інвестиції - вкладення коштів у цінні папери (формування портфеля цінних паперів).

Фінансово-промислова група - диверсифіковані багатофункціональні структури, які утворюються внаслідок об'єднання капіталів підприємств, кредитно-фінансових та інвестиційних інститутів, а також інших організацій з метою максимізації прибутку, підвищення ефективності виробничих і фінансових операцій.

Фонди обігу - частина оборотних коштів, функціонуюча в сфері обігу і включає готову продукцію на складі, товари відвантажені, грошові кошти в незавершених розрахунках, а також вільні грошові кошти на рахунках і в касі підприємства.

Фондовіддача - вартісний показник, що характеризує випуск продукції на 1 шт. середньорічної вартості основних фондів.

Фондоозброєність праці - вартісний показник, що характеризує вартість основних засобів, що припадають на одного працюючого.

Форми і системи заробітної плати - встановлюють зв'язок між величиною заробітної плати і кількістю і якістю праці працівників підприємства і обумовлюють певний порядок її нарахування залежно від організаційних умов виробництва і результатів праці.

Форми оплати праці - методи організації заробітної плати персоналу підприємства залежно від економічних показників і способів вимірювання витрат і результатів праці.

Функція управління - сукупність дій, відносно однорідних за деякою ознакою, спрямованих на досягнення приватної мети і підлеглих спільної мети управління.

Холдинг (холдингова або держательская компанія) - організація, що володіє контрольними пакетами акцій інших компаній з метою здійснення по відношенню до них функцій контролю і

Якість життя - сукупність умов людського існування, що забезпечують отримання необхідних життєвих благ, матеріального багатства і духовних цінностей.

Якість продукції - сукупність властивостей і характеристик продукції, які надають їй здатність задовольняти конкретні потреби покупця.

**Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника**

Дутчак О., Федорак В.В., Шикеринець В.В., Маланюк, Качмар О.В.

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Навчально-методичний посібник

**Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Наклад 300 примірників**